

”*Mitäs minä sanoin!*” (ja voi sitä vahingoniloa...?)

TONI EEROLA

Toisinaan julkaistaan kirjoja, joiden ennusteet tai seurausten puinti saatavat olla kauaskantoisia ja varsin ajankohtaisia. Nykyisessä ympäristökeskustelussa voin nimetä niitä ainakin kaksi, vaikka ne julkaistiinkin jo viime- ja edellisvuonna: Risto Isomäen *Ydinvoima Fukushiman jälkeen* (2011) ja Mika ja Lasse Flöjtin *Kysymyksiä Talvivaarasta – uraani ja lupaprosessit* (2012).

Tietokirjailija ja pitkän linjan ympäristöaktivisti Risto Isomäki kirjoittaa ympäristöaiheisia sci-fi-romaaneja sekä ilmastonmuutokseen ja ydinvoimaan liittyviä tietokirjoja ja pamfletteja. Käsittelin aiemmin tässä ja muissa alamme lehdissä hänen *Sarasvatin hiekkaa* sekä *Kosminen rakkaus vai suuri saatana? 20 päättöstä ydinvoimasta* kirjojaan. Molemmissa kuvataan ydinvoiman käyttöön liittyviä riskejä, etenkin tsunamien vaikutusta rannikolla sijaitseviin ydinvoimalohin. Fukushima osoitti Isomäen pelot tosiksi ainakin subduktiovyöhykkeillä. Onnettomuus muutti Saksan energiapolitiikan maan päättäessä luopua ydinvoimasta. Vakaalla mannerlaatalla sijaitseva Suomi jatkaa ydinvoiman rakentamista venyvine aikatauluineen ja vaihtuvine osakkaineen. Fukushiman ydinonnettomuuden aiheuttamat ongelmat jatkuvat yhä.

Uraanikiistasta (2006–2008) tuttu ”tutkija”-aktivisti Mika Flöjt siirtyi uraanikiistan päättymisestä turhautuneena Talvivaara-krii-

tikoksi, sanellen mm. journalistipalkintoja kahmineelle toimittaja Juha Kauppiselle salaliittoteorioitaan Talvivaarasta. Todistuksena siitä että aktivismi kulkee geeneissä, isä ja poika Flöjt ovat koonneet Talvivaara-kritiikkinsä yksiin kansiin. Kirjaa selaillessa saa tutun vaikutelman: se vyöryttää johdatellen heti ensimmäisillä sivuillaan kirjoittajille jo uraanikiistasta tuttuja vainoharhaa hipovia kiemuroita, joissa viranomaiset, yritykset ja tutkimuslaitokset ovat olleet salaliitossa keskenään jo 1970-luvulta lähtien. Vuosien 2012–2013 aikana Flöjtien kaikki väitteet eivät tosin enää tuntuneetkaan niin oudoilta. Talvivaaran tapahtumat ovat samalla onnistuneet melkein pä kirjaimellisesti lisäämään vettä kaivoskriittisten myllyyn, vesittäen kaikki kaivostoiminnan puolustuspuheet.

Kärjistäen voisi sanoa että molempien kirjojen kuvaamissa tapauksissa uhkakuvien toteutuminen on luultavasti aiheuttanut tietäisissä piireissä ”mitäs minä sanoin!” -kiljahduksia sampanjapullojen poksautteluineen ja yläfemmoineen. Tätä spontaania voitonriemun osoitusta on seurannut vaivoin kauhistelulla peiteltyä vahingoniloa opportunistimeineen ja beserwiserismeineen.

Vähän Fukushiman onnettomuuden jälkeen Into-kustannuksen painokoneet kävivät kuumina ja markkinoille tupsahti Isomäen kirja aiheesta loistavalla ajoituksellaan. Talvi-

*Isomäki, R. 2011.
Ydinvoima Fukushimaa jälkeen.
Vantaa, Into-kustannus, 150 s.
Ovh. 5 €.*

*Flöjt, M. ja Flöjt, L. 2012
Kysymyksiä Talvivaarasta.
Uraani ja lupakysymykset.
Books on demand, 232 s.
Ovh. 37 €*

vaaran viime vuotisten vuotojen jälkeen tapahtui sama ilmiö. Tämän mahdollistaa nykyaikainen painotekniikka. Kumpaakaan kirjaa ei ole kuitenkaan hutiloiden kirjoitettu, vaan niitä on luultavasti valmisteltu kaikessa rauhassa. Tapahtumat ovat kuitenkin sanelleet niiden julkaisuajankohdat ja päivittämisessä on saattanut tulla kiire, jotta otollinen markkinahetki saatiin maksimaalisesti hyödynnettyä.

Ajoituksestaan ja ajankohtaisuudestaan huolimatta kirjat eivät ole kuitenkaan jostain syystä saaneet niiden mahdollisesti ansaitsemaa huomiota. Ihmettelen myös miksei mikään suuri kustantamo tarttunut Flöjtien kirjaan, vaan se on julkaistu omakustanteena? Luultavasti kirjoittajat eivät halunneet kustannustointittajaa ja arviojia sorkkimaan tekstiään. *Kysymyksiä Talvivaarasta* olisi ollut ehkä myös liian rankka syytösten vyyhti kunnianloukkaus-oikeudenkäyntejä pelkäävälle kustantamolle. Teos ei myöskään mairittele tutkijaksi itseään kutsuvaa tekijäänsä akateemisine meriitteineen (odottelen niitä edelleen suurella mielenkiinnolla). Flöjtejä ei ole kuitenkaan käräjillä nähty ja Talvivaara painiskelee moninaisten ongelmien keskellä.

Tietokirjallisuudella on nykyään mahdollisuus reagoida erilaisiin tapahtumiin melkein pä reaaliajassa. Sosiaalinen media mahdollistaa kansalaisjournalismin hyvässä ja pahassa. Tämä tuottaa ympäristökeskusteluunkin uusia virtauksia, kuten kirjamarkkinoiden vainun ajankohtaisille aiheille. Jäämme mielenkiinnolla seuraamaan mitä riskiyhteiskunnan markkinataloudella on meille seuraavaksi tarjottavana...